

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

І КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

І КНИГА

Қостанай, 2023

УДК 37.02
ББК 74.00
И 63

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. I Кітап. – Қостанай: И 63 А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1081 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. I Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1081 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

9 786013 562445

УДК 37.02
ББК 74.00

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

Тақырыптарды меңгеру бойынша бақылау және экспериментальды сыныптардағы оқушылардың білім нәтижелерін салыстыру арқылы бақылау сыныбының оқушыларының экспериментальды сыныбының оқушыларының бағалармен салыстырғанда нәтижесінің неғұрлым төмен екендігіне көз жеткіздік. Экспериментке дейінгі суретке сәйкес бірінші сауалнама нәтижесі бойынша оқышулардың химия сабағына болған қызығушылығы төмен, өтілген тақырыптарды жақсы түсінбей, сабаққа немқұрайлы қарайтындығы және білім деңгейі пайыздық есеппен 100 пайыздың 66 пайызын ғана құраған еді. Ал, эксперименттен соң соңғы сауалнама нәтижесі бойынша оқушылардың эксперименттер бойынша өтілген химия сабақтарын жақсы түсінгендігі, химия сабағына болған қызығушылықтары айтарлықтай артып, білім көрсеткіштері 74 пайыздан 86 пайызға артып, сабақтағы белсенділігі артатындығы анықталды. Мультимедиялық оқыту технологиясын сызба сараптамасынан көріп отырғанымыздай мультимедиялық технология арқылы жүретін визуальды және аудио нәтиженің өзара әрекеті арқылы білім алушының танымдық, шығармашылық, қызығушылық қасиеттерін дамытады. Қазіргі заман талабына сай білім алушылардың сапалы да, саналы білім алуына ықпал етуші құрал ретінде анимация, видео материалдар пайдалану тиімді.

Мультимедиялық технологиямен сабақ өту барысында анимацияны қолданған сізге ұнамады ма? – деген сауалнаманың нәтижесінде ұнамды 90 пайыз ұнады, 5 пайыз ұнамады, 5 пайыз орташа деген жауаптар алынды. Сауалнамалардың нәтижесін талдай келе оқушыларға мынадай сауалнама қойылды: «Болашақта мультимедиялық технологияны тереңірек қолданып сабақ өтуді қолдайсыз ба?» – деген сауалнаманың нәтижесінде 92 пайыз қолдаймын, 8 пайыз қолдамаймын деген жауаптар алынды.

Жалпы білім алушылардың мультимедиялық технологияны пайдаланып, дәстүрлі емес оқыту формасын қолдану барысында жүргізілген зерттеу мынадай нәтижеге қол жеткізуге болады:

- оқушының пәнге деген қызығушылығы артады;
- шығармашылық қабілеттері дамиды;
- жылдам ойлауға машықтанады;
- оқушылар өз бетімен жұмыс жасауға дағдыланады;
- ақпараттық технологияларды қолдануды сауатты жүргізуде үйренеді;
- теориялық алған білімін практикада қолдануды үйренеді;
- оқушылар өз ойын нақты жеткізуге дағдыланады;

Мультимедиялық технологиясын игеруде өз бетімен ізденудің, зерттеудің әдістерін үйренеді және тура жолға бағыттайды. Мультимедиялық технология оқушының жеке тұлғасына көз қарасты өзгертеді.

Қорыта айтқанда, химия пәнін мультимедиялық оқыту технологиясын пайдалана отырып оқыту нәтижесінде оқыту сапасын арттыруға болады.

Әдебиеттер тізімі:

1. MarrioOllino, Jenny Aidoney, Ana M. Dominguez and Cristian Merino. A new multimedia application for teaching and learning chemical equilibrium. Chemistry Education Research and Practice
2. Celeste Ferreira, Monica Baptista, AgnaldoArroio. In– Service Training of Chemistry Teachers: The Use of Multimedia in Teaching Chemistry. Eurasia Journal of Mathematics, science Technology Education, 2013, 9(3), 301–310
3. Ardac , D.&Akaygun, S. (2004). Effectiveness of multimedia instruction that emphasizes molecular representations on student's understanding of chemical change. Journal of Research in Science Teaching, 41 (4), 317–337

УДК 371.3

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ: ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ

Жунусова Асемгуль Салменовна
директор школы, учитель русского языка
Губайдуллина Галия Акпаровна
заместитель директора по УР, учитель казахского языка и литературы
Турлыбаева Гульнара Кошкынбаевна
заместитель директора по ВР, учитель английского языка
КГУ «Сосновская средняя школа» отдела образования
Бескарагайского района управления образования области Абай
E-mail: asemsalmen@mail.ru

Аңдатпа

Қазіргі уақытта оқу үдерісінің тиімділігін арттыру мақсатында инновациялық білім беру технологияларын енгізу қажеттілігі артып келеді. Білім берудегі инновация – өзекті мәселелерді шешуге арналған оқу процесін оңтайландыру, білім сапасын арттыру немесе материалды меңгеру үшін қолайлы жағдайларды

ұйымдастыру мақсатында, бір немесе бірнеше тармақтардағы білім мазмұны, оқыту әдістері, оқыту сапасын бақылау формалары сияқты елеулі өзгерістер. Қазіргі уақытта ақпараттық технологияларды пайдалану мұғалімнің кәсіби қызметінде маңызды орын алады. Мұғалімнің жұмысында АКТ құралдарын қолдану қажеттілігі оқушылардың жас ерекшеліктеріне, атап айтқанда оқу материалын, оқу процестерін көрнекі түрде көрсету қажеттілігінен туындайды.

Түйінді сөздер: Педагогикалық инновация, әдіс, тенденция, инновациялық технологиялар.

Аннотация

В целях повышения эффективности текущего образовательного процесса следует увеличить использование инновационных знаний и технологий. Инновациями в образовании являются важные изменения, такие как оптимизация образовательного процесса для решения актуальных задач, организация благоприятных условий для повышения уровня образования и разработки материалов, обучения в одной или нескольких установках, методов обучения, педагогического контроля. В настоящее время использование информационных технологий занимает важное место в профессиональной деятельности педагога. Необходимость использования средств ИКТ в работе учителя возникает из-за необходимости наглядно представлять учебный материал и процессы обучения с возрастными особенностями учащихся.

Ключевые слова: Педагогическая инновация, метод, тенденция, инновационные технологии.

Abstract

Currently, the need to introduce innovative educational technologies in order to increase the efficiency of the educational process is increasing. Innovation in education is significant changes in one or more points, such as educational content, teaching methods, forms of teaching quality control, in order to optimize the educational process for solving actual problems, improve the quality of education, or organize favorable conditions for mastering the material. Currently, the use of information technologies occupies an important place in the professional activity of a teacher. The need to use ICT tools in the teacher's work arises from the need to visually present the learning material and learning processes to the age characteristics of the students.

Key words: Pedagogical innovation, method, trend, innovative technologies.

Гуманизация и демократизация образования предъявляют новые требования к организации учебного процесса. Процесс обучения представляет собой сложную и динамическую совокупность действий учителя и учащихся. Чтобы иметь возможность правильно организовать учебный процесс и руководить им, необходимо ясно представлять его структуру, составные части и закономерные связи между ними. При этом важно вскрыть взаимосвязь усвоения знаний с процессом развития познавательных способностей учащихся и подготовкой их к самостоятельному творческому труду. Но для этого необходимо выявить внутренние движущие силы учебного процесса и логику его развития.

Педагогическая инноватика – область научного знания, интенсивно развивающаяся в мире, создает принципиально новые возможности для осмысления педагогических реалий. Сегодня понятие «педагогические инновации» отражает цели, ценности демократизации образования, сотрудничества между всеми участниками учебно–воспитательного процесса, улучшения атмосферы и психологического климата в школе. Инновация предполагает нетрадиционные подходы и может быть рассмотрена как альтернативная традиционному.

Поиски ответов не только на вопросы «чему учить?», «зачем учить?», «как учить?», но и на вопрос «как учить результативно?» привели ученых и практиков к попытке «технологизировать» учебный процесс, т.е. превратить обучение в своего рода производственно–технологический процесс с гарантированным результатом, и в связи с этим в педагогике появилось направление – педагогические технологии.

Системное использование технологий обучения в учебном процессе конкретной школы позволяет учителю переосмыслить цели школьного образования, переориентировать свою профессиональную деятельность на достижение конечного результата каждого этапа урока каждым отдельно взятым учеником. Возможность увидеть продукт своей деятельности, свой конечный результат обучения, оценить его и относительно него планировать свое дальнейшее продвижение в учебном материале, учебном предмете или будущей профессии делает ученика полноценным субъектом образовательной деятельности.

Отметим, что в настоящее время на практике успешно реализуются такие инновационные технологии обучения, как:

- технология полного обучения (Дж.Кэрролл, Б.Блум);
- технология модульного обучения (П.Юцявичене, Т.Шамова);
- программированное обучение (Б.Скиннер);
- технология концентрированного обучения;
- технология коллективноймыследеятельности (КМД);
- технология сотрудничества (Ш.А.Амонашвили);
- технология уровневой дифференциации (В.П.Беспалько);
- метод проектов;
- «портфель ученика» и др.

Перечень инновационных педагогических технологий позволяет сделать вывод, что у сегодняшнего педагога есть выбор. Вместе с тем применение данных технологий на практике предполагает «технологическую» компетентность учителя, т.е. его профессиональное оснащение должно быть дополнено «инструментами и технологией подготовительной и обучающей деятельности, профессионального творчества» (Н.В.Бордовская, А.А.Реан).

Таким образом, инновационная технология обучения есть продуманная во всех деталях модель совместной учебной и педагогической деятельности по проектированию, организации и проведению учебного процесса с безусловным обеспечением комфортных условий для учащихся и учителя. Педагогическая технология предполагает реализацию идеи полной управляемости учебным процессом и характеризуется рядом признаков:

- предполагает системную организацию взаимодействия всех элементов процесса обучения на всех его этапах;
- определяет основные операции при организации и реализации процесса обучения;
- определяет основные характеристики и параметры участвующих в процессе обучения элементов;
- детерминирует действия и функции прежде всего активных элементов (участников) процесса обучения: учителя и учащегося;
- гарантирует с высокой степенью достоверности достижение поставленных целей обучения.

Основой обеспечения жизнеспособности инновационных технологий в образовательном процессе является радикальное улучшение или создание такой материально-технической базы школы, которая могла бы способствовать оптимизации форм и методов современных методов обучения, и способствовать внедрению в образовательный процесс новых разработок и инновационных компьютерных технологий. Среди различных методов и средств повышения конкурентного статуса инновационного обучения особое место занимает активизация этих процессов. Учитель – непосредственный творец учебного процесса, создатель неисчислимого множества конкретных учебных ситуаций, через которые проходит ученик на протяжении всего периода школьного обучения. Здесь решающее значение имеет личность учителя, его способность поддерживать живой темп урока, увлечь каждого ученика; активизировать познавательную и мыслительную деятельность учащихся на уроках, сформировать у всех учеников положительное отношение к учению.

В своей педагогической деятельности учителю необходимо уделять большое внимание новым формам и методам обучения: нетрадиционным, нестандартным или инновационным. Такие формы проведения уроков создают определенный эмоциональный настрой, обостряют мыслительную деятельность, а, главное, развивают интерес у учащихся к изучению предмета. Обучение способам решения проблем, навык рассмотрения возможностей и использование знаний в конкретных ситуациях – все это умения, необходимые для успеха в современном мире. Тенденция развития современного общества объясняет необходимость использования инновационных информационных технологий в сфере образования.

Реализация процесса информатизации предполагает:

- улучшение качества обучения посредством более полного использования доступной информации;
- повышение эффективности учебного процесса на основе его информатизации;
- достижение необходимого уровня профессионализма в овладении информационными технологиями;
- интеграция различных видов деятельности: учебной, учебно-исследовательской, методической, научной, организационной в рамках единой методологии, основанной на применении информационных технологий;
- подготовка участников образовательного процесса к жизнедеятельности в условиях информационного общества;
- повышение профессиональной компетентности и конкурентоспособности работников образования.

При этом основу компьютеризации среднего образования должны составлять внедрение новых информационных технологий в традиционные учебные дисциплины; разработка электронных учебников и учебных пособий, виртуальных моделей лабораторного практикума, автоматизированных обучающих систем, компьютерного тестирования. Одним из приоритетных направлений инновационных преобразований является дистанционная форма обучения.

Требования к качественному уровню усвоения знаний учащимися будут неуклонно расти, соответственно будут постоянно обновляться инструментальные средства педагогики. Сегодня таким обновлением является переход к методам и средствам технологий обучения как орудию преемственного развития педагогической науки и школьной практики.

Однако массовое использование технологий обучения в учебном процессе общеобразовательных школ республик затруднено по нескольким причинам:

– во–первых, неподготовленность педагогического состава современных школ к переходу на обучение в соответствии с требованиями той или иной технологии;

– во–вторых, отсутствие системно–структурированной научно–методической литературы по проблемам технологизации учебного процесса в школах, благодаря которой учителя могли бы самостоятельно освоить основу любой технологии, чтобы активно применить ее в повседневной практике.

Как правило, авторы технологий обучения излагают основы своего новшества на высоком научно–методическом уровне с приведением конкретных методологических приемов по реализации той или иной поставленной цели. Отдельные источники по обобщению технологий обучения. Изданные после 90–х гг. в России, мало доступны для широкой педагогической общественности нашей республики. Внедрение конкретной технологии обучения в любой школе чаще всего происходит с участием самих авторов и их последователей. Требуется достаточно длительный период адаптации учителей к технологии обучения из–за натаскивания авторами технологии по ее применению при обучении конкретному учебному предмету. К сожалению, современные педагогические факультеты вузов не готовят своих выпускников к работе в режиме технологии обучения. Будущие учителя практически не знают особенностей технологии обучения, тем более особенности их приложения к конкретным учебным предметам. Поэтому до сих пор в этой проблеме самым слабым звеном остаются учителя школы.

Подготовка учителя к инновационной деятельности эффективна, если она разворачивается в адекватных учебных формах и решает две взаимосвязанные задачи: формирование инновационной готовности к восприятию новшества и обучение умениям действовать по–новому. Учитель, овладевший и успешно применяющий какую–либо технологию обучения, может легко перейти к освоению другой технологии, повышая тем самым свое педагогическое мастерство и уровень профессионализма. При проектировании технологий обучения, необходимо учитывать особенности каждого ребенка – его индивидуальные предпосылки, оказывающие «сопротивление» или, наоборот, благоприятствующие влиянию обучающих воздействий». Приоритетным сегодня является установка на самоактуализацию и самореализацию личности, в связи с чем каждый ученик заслуживает собственной траектории движения по учебному материалу, отвечающей его целям, потребностям и интересам в пределах социально значимых целей, обеспечивающих развитие общества.

Список литературы:

1. Алькенова Г.В. Внедрение инновационных информационных форм и методов обучения в преподавании истории // История Казахстана: преподавание в школах и ВУЗах. 2009. №11. 3–6 с.
2. Вифлеемский А. Инновации в системе образования // Народное образование. 2008. №9. 15 с.
3. Калыбекова А.А., Фомина Т.Н. Организация работы по изобразительной грамоте на уроках рисования с использованием инновационных технологий // Білім. Образование. 2008. №5. 82 с.

ӘОЖ 378.147

ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ – БІЛІМ БЕРУДІҢ ЗАМАНАУИ ФОРМАТЫ

*Жургумбаева Асия Асығатбековна
Қуантаева Динара Михайловна
Ермеков Ғалымжан Турсунович
қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімдері
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің М.Қозыбаев атындағы
№ 23 жалпы білім беретін мектебі» КММ
Қостанай қаласы, Қазақстан
E–mail: kaz_yaz23@mail.ru*

Аңдатпа

Өзектілігі. Мақалада қашықтықтан оқыту ұғымы қарастырылады. Қазіргі уақытта қашықтықтан оқыту ақпараттық–коммуникациялық технологияларды қолдану арқылы студенттерді дәстүрлі оқытуға ауыстырды. Мақсат. Мақалада қашықтықтан оқыту режимінде қолданылатын құралдар мен технологиялар қарастырылған, олар барлық деңгейлерде оқытуды, зерттеуді және оқуды өзгертеді және білім беру қоғамдастығына айтарлықтай үлес қосып, мұғалімдер мен студенттердің мүмкіндіктерін кеңейтеді.

***Түйінді сөздер:** қашықтықтан оқыту әдістері. Компьютерлік желілер, интернет–технологиялар, кейс–технология, TV–технология, желілік технологиялар, ақпараттық ресурстар.*